

**Gen. brig., inż. Stefan Mieczysław Szuk
(1896 – 1986)**

Urodził się 12 sierpnia 1896 w Warszawie. Zmarł 6 maja 1986 w Ottawie, Ontario, Kanada i spoczywa na Notre-Dame Cemetery w Ottawie. Pilot obserwator, pułkownik lotnictwa polskiego. Służył podczas I wojny światowej w wojsku rosyjskim, członek Polskiej Organizacji Wojskowej. Ochotnik do Wojska Polskiego i uczestnik wojny polsko-rosyjskiej 1919-1920 i II wojny światowej. W kampanii wrześniowej dow. lotnictwa i oficer sztabowy Armii „Kraków”. Przez Rumunię dostał się do Francji, a następnie do Wielkiej Brytanii. Szef sztabu Inspektora Polskich Sił Powietrznych podczas Bitwy o Anglię. Następnie szef Polskiej Misji Wojskowej i Lotniczej w Kanadzie. Pozostał na emigracji. Służył w RAF i w RCAF. Brigadier-General w Royal Canadian Air Force. W 1964 mianowany generałem brygady przez Rząd RP na uchodźstwie. Urzędnik rządowy w Kanadzie i działacz polonijny.

Wykształcenie

Uczęszczał do szkół w Warszawie. Od 1909 w Gimnazjum gen. Pawła Chrzanowskiego w Warszawie a potem w Prywatnej Szkole Handlowej im. A. Jeżewskiego gdzie w 1914 zdał maturę. Podjął następnie studia na Wydz. Chemii Politechniki Warszawskiej, przerwane wskutek wojny. Przed zakończeniem wojny rozpoczął studia na Wydziale Rolniczym SGGW.

I wojna światowa

W trakcie ofensywy wojsk niemieckich wstąpił do armii rosyjskiej w 1915. Został saperem i za budowę umocnień podczas bitwy pod Łuckiem otrzymał awans na chorążego i Krzyż św. Jerzego IV klasy. Podczas próby przedostania się do II Korpusu Polskiego na Wschodzie został zatrzymany i internowany przez Austriaków, ale zdołał zbiec z niewoli i przedostał się do Lublina.

Wojna o granice 1918-1921

Uczestniczył w dniach 8-10 XI 1918 w zajęciu, przez samorzutnie powstające oddziały polskie, lotniska na Polu Mokotowskim. 20 XI 1918 wstąpił do Wojska Polskiego i został awansowany do stopnia podporucznika i otrzymał przydział do tzw. 1 baonu lotniczego stacjonującego na lotnisku. Przeszedł szkolenie na Wyższych Kursach Lotniczych dla oficerów w nowoutworzonej Wojskowej Szkole Lotniczej. Zimą 1919 wraz z 11 eskadrą został wysłany na front litewsko-białoruski. Podczas ofensywy na Mińsk wyróżnił jako pilot obserwator. Następnie został awansowany do stopnia porucznika i służył w 1 dywizjonie lotniczym jako oficer taktyczny. W listopadzie 1919 został pilotem obserwatorem w 12 eskadrze wywiadowczej.

Okres międzywojenny

Po wojnie polsko-sowieckiej otrzymał awans na kapitana w 1922 po czym odbył VII Kurs Doskonalący w Oficerskiej Szkole Obserwatorów Lotniczych w Toruniu. Następnie dowodził 16 eskadrą lotniczą, a potem przeszedł do kwatermistrzostwa 1 pułku lotniczego. Przechodził kolejne stopnie wojskowe i stopnie dowodzenia w polskim lotnictwie jako pilot obserwator. W latach 1924-27 służył w Departamencie Lotnictwa Ministerstwa Spraw Wojskowych, a następnie dow. 4 pułku lotniczego a później przeszedł do Wyższej Szkoły Wojskowej w Warszawie. W latach 1938-39 dow. Centrum Wyszczolenia Lotnictwa, a potem w dow. Grupy Szkół Lotniczych.

II wojna światowa

Podczas kampanii wrześniowej był oficerem sztabowym i dow. lotnictwa i opl. Armii „Karków” walczącej pod dow. gen. Antoniego Szyllinga, a potem w Armii „Lublin” gen. Tadeusza Piskora. Uniknął niewoli niemieckiej i przedostał się do Rumunii. Po przybyciu do Francji został referentem lotnictwa w Min. Spraw Wojskowych Rządu gen. Wł. Sikorskiego w Paryżu. Po ewakuacji rządu RP do Wielkiej Brytanii był szefem sztabu Polskich Sił Powietrznych m.in. podczas słynnej Bitwy o Anglię. Następnie został wysłany jako ostatni attaché obrony RP do Ottawy. Po cofnięciu uznania przez aliantów dla rządu polskiego w Londynie powrócił do Anglii.

Po wojnie

Po powrocie do Anglii był w dyspozycji dow. Polskich Sił Powietrznych w Wielkiej Brytanii. Po demobilizacji w Wielkiej Brytanii postanowił wrócić do Kanady i osiedlić się w Ottawie.

Kanada

Wstąpił do kanadyjskiej służby rządowej i pracował w ministerstwie obrony narodowej (Department of National Defence). Otrzymał stopień Brigadier General (gen. brygady) w kanadyjskim lotnictwie wojskowym (Royal Canadian Air Force). Udzielał się w Polonii kanadyjskiej i utrzymywał bliskie stosunki towarzyskie z elitą rządową, w tym z Lester Pearson'em, premierem Kanady. Został awansowany do stopnia generała brygady w 1964 r. przez rząd RP na Uchodźstwie.

Odnaczenia, nagrody i wyróżnienia

Generał brygady Stefan Mieczysław Sznuć posiada znaczącą listę odznaczeń głównie wojennych sił zbrojnych w których służył.

- Krzyż Srebrny V Klasy Orderu Wojennego Virtuti Militari
- Krzyż Komandorski II Klasy Orderu Odrodzenia Polski
- Krzyż Oficerski III Klasy Orderu Odrodzenia Polski
- Krzyż Kawalerski IV Klasy Orderu Odrodzenia Polski
- Krzyż Walecznych – dwukrotnie
- Złoty Krzyż Zasługi z Mieczami (podczas II wojny światowej)
- Medalem Lotniczym - czterokrotnie
- Medal Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości
- Medal za Wojnę 1918-1921
- Srebrny Medal z Długoletnią Służbę
- Most Excellent Order of the British Empire – Commander
- War Medal 1939-1945
- Defence Medal
- The Order of Canada – Companion
- Odznaka Pilotów Obserwatorów (nr 1830)
- Krzyż św. Jerzego IV Klasy – rosyjskie odznaczenie wojenne

Publikacje

Nie są znane publikacje i ich zakres. Ponieważ był pionierem pilotażu obserwacyjnego Polsce prępouszczalnie publikował w tej dziedzinie.

Grób gen. bryg. obs. Stefana Sznuka, dow. lotnictwa Armii „Kraków” i szefa sztabu Polskich Sił Powietrznych w Wielkiej Brytanii podczas Bitwy o Anglie w 1940 i Jego Rodziny, oraz grób Adama Żurowskiego, b. prezesa Kongresu Polonii Kanadyjskiej, Okręg Ottawa i przedstawiciela Rządu RP na Wychodźstwie w Kanadzie i Jego Rodziny, Cmentarz Notre-Dame w Ottawie-Vanier (fot. L. Bąkowska)

Rodzina

Generał Stefan Sznuke był żonaty ze Stanisławą Borowską, z którą miał córkę Krystynę (ur. 1922), zam. Sparks.

Bibliografia

Aleksander Maciej Jabłoński, Liliana Gwizdkowska, *Uroczyste upamiętnienie zasłużonych Polaków na cmentarzu Notre-Dame w Ottawie z okazji 77-tej rocznicy inwazji Niemiec hitlerowskich i Rosji Sowieckiej na Polskę* – manuskrypt, Ottawa, 18 IX 2016.

Tadeusz Kryśka-Karski, Stanisław Żurkowski, *Generałowie Polski Niepodległej*, Wydanie uzupełnione i poprawione, Wydawnictwo Editions – Spotkania, Warszawa 1991

Generał bryg. Stefan Mieczysław Sznuć – hasło iPSB

<http://www.ipsb.nina.gov.pl/a/biografia/stefan-mieczyslaw-sznuć>

Zdjęcie w mundurze pułkownika lotnictwa – nieznanego pochodzenia